EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Temes del Pou | Jordi Estrada | Actualitzat el 22/02/2023 a les 10:28

Dones que comuniquen

Tot i que encara no és possible parlar d'una normalitat plena pel que fa a la presència femenina en els mitjans de comunicació en igualtat d'oportunitats i càrrecs de decisió, tot sembla indicar que hi som més a prop, després d'haver recorregut un camí no gens fàcil.

Laura Serrat i Núria Bacardit, periodistes manresanes. Foto: Francesc Rubí

No cal recular gaire enrere en el temps per recordar que una alcaldessa només era la dona de l'alcalde i una jutgessa, la dona del jutge. També en això el franquisme va tenir-hi molt a veure. A les dones se les educava per ser bones mares de família o, a tot estirar, treballar d'infermeres, mecanògrafes, telefonistes o mestres d'escola. Això era així aquí i gairebé arreu. Diem gairebé perquè quan l'any 1967 un jovenàs Bertran Teixidor va traslladar-se de Figueres a Manresa per

exercir de cap de personal d'una empresa tèxtil, va sobtar-lo una tan reduïda presència de dones als mitjans. A Figueres, on Bertran Teixidor ja col·laborava com a periodista amateur en alguns mitjans locals, «s'hi respirava un ambient més lliberal i amb algunes veus femenines». I explica com a Ràdio Figueres va coincidir amb Montserrat Minobis i a la revista *Canigó* amb l'escriptora Isabel Clara-Simó, que en va esdevenir la directora al cap de pocs anys (1971). Tot just arribat a la capital del Bages, Bertran Teixidor va incorporar-se com a col·laborador al diari *Manresa*. Li va cridar l'atenció que, a diferència del diari de Girona (*Los Sitios*), on també havia escrit, no hi hagués cap equip de redacció ni tampoc cap dona, «llevat d'Isabel Valiente, que s'encarregava de l'administració del diari i era el braç dret del director».

Bertran Teixidor: «A la festa patronal dels periodistes de Manresa mai no hi vaig veure cap dona, llevat de d'alguns dels col·laboradors»

No va ser fins més endavant, comenta Bertran Teixidor, que esporàdicament van començar a aparèixer articles de Pilar Parcerisas sobre art i de Montse Roldán, aleshores delegada de la secció femenina. El veterà periodista recorda com cada 26 de gener, en el sopar de celebració de Sant Francesc de Sales, patró dels periodistes, al qual solien assistir els redactors de les diferents publicacions de Manresa i comarca, «mai no hi vaig veure cap dona, llevat de les dones d'alguns dels col·laboradors». En el món de la ràdio, en canvi, la situació pel que fa a la presència femenina als mitjans podia semblar diferent pel fet que, per aquells mateixos temps, a Ràdio Manresa destacaven les veus de Rosita Golet, Angelines Gutiérrez i Trini Cano. Unes veus que només servien per radiar anuncis, dedicar discos i dir poesies. O participar en emissions de radioteatre, explicar contes i presentar consultoris femenins. Les tasques de redacció i locució dels informatius eren reservades als homes.

Pilar Goñi, directora de Grup Taelus, conduint la tertúlia diària a Canal Taronja

Un primer pas: dit i fet

L'aparició del diari *Regió7*, a finals de 1978, va significar un abans i un després en la feminització dels mitjans locals. Segons explica Gonçal Mazcuñán, membre de l'equip fundacional del diari

intercomarcal i director de 1982 a 2006, «les dones van tenir un paper molt destacat durant el procés de creació del diari». I esmenta en primer lloc Pilar Parcerisas, companya d'universitat i amb qui, juntament amb Albert Macià, «vam projectar la creació d'un diari local com a treball de carrera per a una assignatura que impartia l'Anna Balletbò». Esperonats per la possibilitat de fer viable aquell projecte nascut com un treball universitari, van decidir fer-lo realitat en col·laboració amb Joan Montraveta, Pep Raluy i Remei Aranda, vinculats al departament comercial del *Diario de Barcelona*. Mazcuñán assenyala que «de seguida van afegir-s'hi Lídia Vilalta, a qui devem el primer disseny del diari; Anna Duocastella, documentació, i Mercè Puigpelat, a fotografia». Fins i tot la primera directora del diari va ser una dona, Maria Àngels Giménez, «si bé qui en realitat va fer de director va ser Jordi Comellas». I aclareix Mazcuñán: «Això va ser així perquè aleshores, per engegar un diari, calien dos títols, de manera que Àngels Giménez i Tomàs Cabot, que eren periodistes, van cedir-nos el carnet».

regió 7 informació i interco

Dissabte, 30 desembre 1978 — Bages / Berguedà / Solsonès — ANY I - N.º 1 - Preu: 25 pessetes

NO VOLEM UNS 'ALFAQUÈS' A MANRESA

La campanya de sensibilització dona fruits.

Les municipals el 3 d'abril

Suárez convoca eleccions generals pel dia 1 de març

El president del Govern, Sr. Suarez, va anunciar ahir vit en un missatge emès per T.V.E. la decisió de dissoldre la actuale Corts i convocar eleccions generals per al proper dia 1 de Març. Amb aquest anunci queden aclarits tots els dubtes i rumors que circulaven darrerament sobre l'opció política que prendria el Sr. Suarez que és com dir U.C.D.- un cop fos aprovada la Constitució.

Com es recordarà, el President havia d'escollir entre l'investidura per vot de les Corts o convocar eleccions generals.

La decisió governamental ajorna novament les eleccions municipals, que han estat anunciades en el mateix missatge, pel proper dia 3 d'Abril.

Igualment, aquesta important decisió del Cap del govern i president d'UCD portarà conseqüències transcendentals a totes les esferes de la vida política i social del país. Per a Catalunya i Euskadi representen un notable retard en llurs processos autonòmics donat que els Estatuts d'Autonomia queden paralitzats uns quatre o cinc mesos, pel cap. Igualment queden aturades projectes de llei que el govern havia tramès a les Corts aquesta darrera, massa en vistes a ser discutits un cop aprovada la Constitució. Com a exemple, citem només el Projecte de Llei d'Autonomia Universitaria.

Els interessos d'U.C.D. abans que les municipals.

Les solucions estàn en camí

La Generalitat escolta als veïns de Valldaura

L'Associació de Veïns de Valldaura ha obtingut de la Generalitat de Catalunya la promesa en ferm que els serveis tècnics de la Conselleria d'Ordenació del Territori i Obres Públiques, elaboraran un atent estudi que doni alternatives factibles al problema de les ampliacions de les industries perilloses, molestes o contaminants que es troben en aquell sector ciutadà.

Com a una gestió més de les molter que estan portant a terme, una comissió de veïns van mantenir una llarga entrevista amb el responsable dels departaments tècnics, Sr. Cantallops, on van ser debatuts llargament tots els factors que concorren en la problemàtica de Valldaura. Es va coincidir en valorar com a més racional i factible que la zona sud del Barri, en aquests moments declarada com a industrial, fos requalificada com a residencial -aspecte, aquest, que el nou Pla d'Ordenació Urbana podria contemplar- Això implicaria, evitar les ampliacions o reconversions d'aquelles industries que en aquestes moments ho tinguessin sol.licitat, ja que de no fer-se així s'hipotecaria greument el futur del Barri de Valldaura.

Informacions d'última hora, assenyalen com a molt positives les negacions que s'estan duent a terme, entre els tècnics oficials i els privats, i s'esperen poder arribar a uns acords satisfactoris per a tots els implicats en aquest afer.

L'Ametlla de Merola

Cent anys de Pastorets i 25 de La Flor de Nadal

Portada d'Els Pastorets de L'Ametlla de Merola de Lluís Divina i Comangla que ha animat per dos anys consecutius el programa d'aquesta representació teatral.

Berga

El nou hospital comarcal a partir de 1980

Entre altres temes, l'atenció de la gent de Berga es centra en la construcció d'un nou hospital que vindria a descongestionar l'actual *Hospital de San Bernabé*, amb el pas de setzanta llits a dos-cents cinquanta, a part de diverses millores que incorporaria el futur centre assistencial. D'això ens informa el coordinador senyor Joan Lluís Sala i els ofereix un extens reportatge a la pàgina 7 d'aquesta edició, elaborada per l'enviat especial de *Regió 7* a Berga.

També es mantè a la palestra de l'actualitat, malgrat haver succeït fa unes setmanes, el tema de l'incendi del bosc de la Musolera en el terme de Cerca, de proporcions considerables, el resultat del qual va ser més de cent hectàrees cremades en un front de tres quilòmetres que unes vint unitats de bombers de les comarques no podien acabar de dominar. Sortosament no va haver-hi desgracies personals. A la pàgina del Berguedà hi trobareu informació gràfica i literària d'aquest succés.

REGIÓ 7, *que neix atrafegadament en els últims moments de 1.978, desitja a tots els seus lectors UN FELIÇ ANY 1.979 i agraeix sincerament els bons auguris i les felicitacions que ha rebut.*

Ens posem en marxa, definitivament. El camí és llarg, el viatge apassionant. Us hi convidem, amics.

Ens és obligat d'advertir-vos que Regió 7 sortirà inicialment dos cops per setmana; després i d'hores. Això és així perquè volem fer les coses ben fetes, i treure una publicació del calibre de Regió 7 en els pitjors mesos publicitaris de l'any aconsella que les decisions siguin mesurades. Els tres primers mesos serviran per consolidar el periòdic. Si això s'acomplèix, sortirem els quatre cops per setmana projectats en principi.

Excepcionalment i per infinitat de problemes que plantegen les festes de Cap d'Any i Reis, el proxim exemplar de Regió 7 sortirà el divendres dia 5 de gener. A partir del dia 8, la normalitat serà absoluta.

Entre d'altra informació hi trobareu en aquest número

Tot tipus de serveis

Per motius tècnics hem hagut de suprimir ai última hora la pàgina de serveis co a partir del proper dia 5 hi trovareu tots els telèfons d'interès de totes les poblacions així com les cartelleres dels cinemes, teatres, discoteques, bingos, restaurants, etc.etc...(Pàg. 111

Firmes conegudes

A cada número de *Regió 7* trobareu les firmes de Carmen Alcalde, Josep Ametller i Xavier Batalla dins les pàgines *De tot arreu*, amb els seus comentaris de Catalunya, Espanya i Món, respectivament. *(Pàgs. 9-10).*

Entrevista amb Joan Franquesa

El dia 7 d'aquest mes, després d'haver-se disputat un emocionant Rallye d'hivern, última prova puntuable pel Campionat de Catalunya de Rallyes, Joan Franquesa i Ramón Brucart es proclamaven campions de Catalunya de rallyes 1978. *(Pàg. 21)*

Mestre Tarrés Adéu al

La mort del Mestre Tarrés, de Solsona ha estat per a *Regió 7* una d'aquelles notícies que sap greu publicar. Ha mort un home que, s'estigui d'acord o no amb la seva manera de fer i de pensar, havia dedicat moltes hores i molts esforços a la premsa comarcal.(Pàg. 8)

Primer número del diari 'Regió7' (30 de desembre de 1978)

Gonçal Mazcuñán: «Als anys noranta la premsa local i comarcal tenia un públic bàsicament femení, a diferència de la premsa d'àmbit nacional o estatal, els continguts de la qual els lectors masculins consideraven més importants. Les dones, en canvi, agraïen més les informacions de proximitat»

Gonçal Mazcuñán, cofundador del diari 'Regió7'

A la nostra ciutat, en aquells moments, es publicava *Gazeta de Manresa*, de la capçalera del qual havien desaparegut el jou i les fletxes, però continuava en la mateixa línia editorial que el diari *Manresa,* conegut com *El periódico de Manresa*. De fet, Juan Antonio Lozano continuava sent-ne el director i, malgrat practicar una tímida obertura quant a col·laboradors més plurals i la permissivitat de publicar alguns textos en català, la presència femenina es mantenia pràcticament inexistent. Bertran Teixidor, que encara hi escrivia, va decidir plegar-ne el 1977, després que el diari publiqués un article de Fuerza Nueva qüestionant la celebració de l'11 de Setembre.

Posteriorment, Bertran Teixidor assumirà la corresponsalia d'*El Correo Catalán* i de *Tele/eXpres*, fins que finalment s'integrarà a l'equip de *Regió7*.

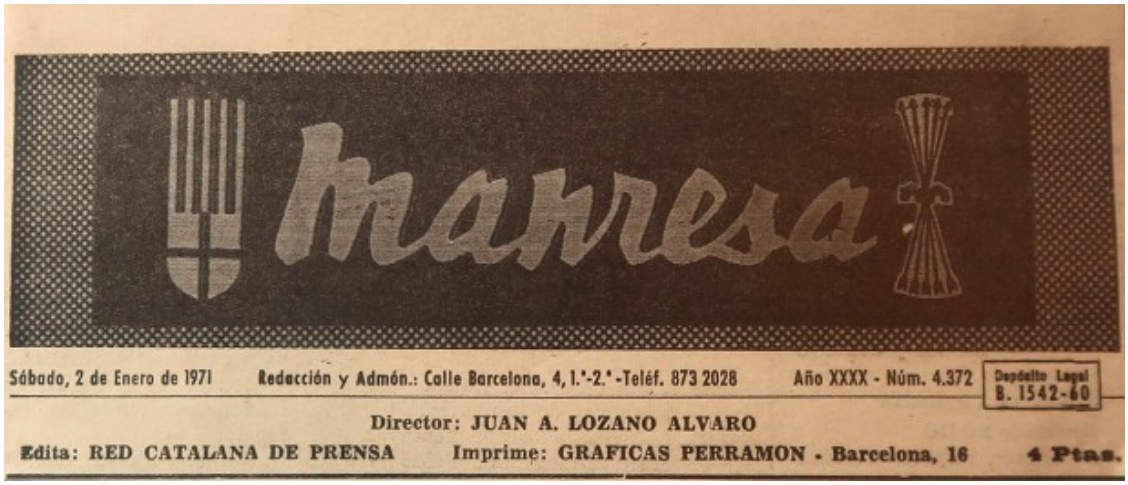
manresa

Sábado, 2 de Enero de 1971 Redacción y Admón.: Calle Barcelona, 4, 1.°-2.°-Teléf. 873 2028 Año XXXX - Núm. 4.372 Depósito Legal B. 1542-60

Director: JUAN A. LOZANO ALVARO

Edita: RED CATALANA DE PRENSA Imprime: GRAFICAS PERRAMON - Barcelona, 16 4 Ptas.

Capçalera del diari 'Manresa'

GAZETA de MANRESA

EL PERIODICO DE LA CIUDAD

Más semáforos en funcionamiento

ABUSOS DESHONESTOS

En la niña asesinada en Valencia

Nos llegó el turno

El lunes, probable aumento del pan

L'onze de setembre en versions lliures

Per una diada ben meditada
Esquerra Republicana de Catalunya

Una data romàntica?
Partit Carlí

La cara oculta
Fuerza Nueva

Diada Nacional de Catalunya
Convergencia Democrática de Catalunya

Una data històrica
Partit Socialista de Catalunya

Sobre l'11 de setembre
Comité Comarcal del P.S.U.C.

(Vea págs. centrales)

Los líderes políticos catalanes, recibidos por Suárez

«40 años haciendo millones»

Portada de la 'Gazeta de Manresa' (10 de setembre de 1977), amb un article de Fuerza Nueva qüestionant la Diada

L'exdirector de *Regió7* i en l'actualitat articulista i president del Consell Assessor, remarca que «al diari sempre hi ha hagut dones i en totes les seccions de la casa: tant a l'executiva com a la part tècnica i, per descomptat, a la redacció, sobretot a Societat i Cultura». Constata que si a Esports

no hi ha hagut més dones ha estat perquè les periodistes devien preferir escriure sobre altres àmbits, i esmenta l'excepcionalitat de Montse Xixons, temps després cap de Comunicació de la Fundació Catalunya-La Pedrera. Actualment, assenyala, Susana Paz és la cap de secció de Cultures, però també ha assumit esports. Al diari, on hi ha hagut més presència i fins i tot predomini de dones ha estat en les seccions de correcció, fotografia, administració, gestió i publicitat. Destaca que «sempre ha existit la mateixa remuneració salarial, amb l'única diferència que si tenies el títol de periodisme cobraves un plus, amb la idea d'incentivar la realització o finalització de la carrera». Pel que fa al Consell Assessor, actualment format per tretze homes i quatre dones, manifesta que cal un procés de renovació i paritat, en el qual ja s'està treballant.

Bon dia, Catalunya

Uns mesos abans de la publicació del primer número de *Regió7*, una jove estudiant i actriu de setze anys, trucava a la porta de Radio Manresa EAJ51 i s'oferia per fer ràdio. Era Pilar Goñi, actualment directora del Grup Taelus, Freqüència, Ràdio Manresa i Canal Taronja. Amador Díaz, aleshores cap de programes de la ràdio, li va proposar anunciar l'hora i la temperatura. Davant la insistència de la futura periodista, Díaz va accedir a deixar-li fer un magazine de sis a vuit del matí, per ampliar l'arc horari de la ràdio, que emetia de les vuit del matí a la una de la nit. El programa es deia *Bon dia Catalunya* i s'emetia en català, de dilluns a divendres. Durant els tres anys que va durar el programa, consistent sobretot en la radiació de discos i en la difusió d'informacions relacionades amb el dia a dia de les entitats culturals locals, Goñi no recorda haver topat amb cap contrarietat destacable, llevat d'un 15 d'octubre en què va comentar que tal dia com aquell, l'any 1940 havien afusellat el president Companys: «Al senyor Mira, el director de l'emissora, li va faltar temps per aclarir-me que a Companys ningú no l'havia afusellat: s'havia mort i prou». Però a més a més de la Pilar Goñi, aleshores estudiant de Periodisme, a Ràdio Manresa també hi treballaven Rosabel i Encarna Cuña, a banda de Marina Ubach i Montse Xixons, que hi feien els esports.

Pilar Goñi: «Les dones transmetem la informació amb una certa poesia. Tenim una actitud més empàtica, d'escoltar més i viure en carn pròpia allò que ens expliquen. És un error quan volem adoptar models masculins i introduïm una certa duresa en les entrevistes»

Pilar Goñi, directora del grup Taelus

Al cap d'uns anys de fer ràdio, en què Goñi va compartir magazine amb Francesc Serrat i va recuperar el radioteatre, la periodista es va integrar al grup Taelus de Comunicació, fundat per Ferran Devant el 1995, i va passar a compaginar la ràdio amb la televisió, a Canal Taronja. Des d'aleshores ençà no ha deixat de presentar espais de tertúlia, entre altres programes, en tots dos mitjans: «A la primeria, amb prou feines si trobaves contertulianes; ara, en canvi, hi ha més dones que no pas homes, i amb tothom parlem de tot». Remarca com, fa tan solament dues dècades, la presència de la dona en els òrgans rectors dels mitjans era una excepció. I posa com a exemple el congrés de la cadena SER, celebrat a Màlaga l'any 2000. Goñi va assistir-hi en qualitat de directora de Ràdio Manresa, emissora associada a la cadena. D'un total de 150 directors assistents en representació de totes les emissores pròpies, associades i afiliades a la SER, només 10 eren dones, i tan solament una dona, Pilar Goñi, va resultar escollida per formar part d'una executiva integrada per 25 homes.

D'avui en vuit

Gairebé per aquells mateixos temps, Anna Vilajosana deixa *Regió7*, on havia estat treballant des que set anys abans havia acabat la carrera, per dirigir les emissores Ona Centre i Ona Música Centre, de la cadena Ona Catalana. S'hi està quatre anys, durant els quals incorpora Mar Poyato, avui dia periodista dels serveis informatius de RAC1. Recorda com «això de ser dona i jove, de vegades, sorprenia a algunes de les persones amb qui havia d'intervenir per raó del meu càrrec. Els feia dubtar que jo pogués ser la cap!». Amb un bagatge previ extens i divers (*Regió7* a banda, Vilajosana havia estat a Ràdio Ciutat, on va compartir amb Montse Ayala el programa d'agenda cultural *D'avui en vuit*, Flash FM i Televisió de Manresa, a més a més d'**El Pou de la gallina** i les corresponsalies de l'*Avui* i *La Vanguardia*), aquesta periodista inquieta i d'esperit independent i

innovador impulsa i participa en nombroses iniciatives, totes relacionades amb el món de la comunicació.

Anna Vilajosana: «Continuem vivint en una societat patriarcal. La diferència és que ara en som conscients. Només falta la voluntat de canviar-ho»

Anna Vilajosana, comunicadora

En relació amb la presència de la dona en els mitjans, Vilajosana comenta que «afortunadament

les coses han començat a canviar, però fins fa pocs anys les dones érem poques vegades les protagonistes de les notícies. I malauradament quan parlen de nosaltres, és més com a víctimes d'un acte de violència de gènere que no pas per allò que hem fet com a subjectes actius». I posa en relleu la importància dels mitjans a l'hora de «consolidar models o canviar-los». Reivindica la manera de treballar de les dones en general i de les periodistes en particular: «A diferència de l'home, tradicionalment educat per al lideratge, bé sigui en l'àmbit familiar (el cap de casa) o en el món laboral, en general les dones tenim una manera de treballar més col·laborativa i en equip, tot i que sempre hi ha excepcions». I després de fer notar que, al capdavall, «tot mitjà de comunicació acaba essent una empresa», assenyala que l'accés d'una dona periodista als càrrecs de direcció és igualment complicat: «A una dona, per aconseguir un càrrec li cal postular-se, i això de postular-se gaire, en un dona, no és ben vist. És com si només els homes tinguessin dret a tenir ambicions professionals». Com a periodista, Vilajosana prefereix la premsa escrita perquè «és l'àmbit en què el pes del gènere compta menys: ni et veuen ni et senten. I els lectors no saben si qui ha redactat aquell article és un home o una dona».

La ràdio felicita

Com Vilajosana, Queralt Casals també va iniciar-se als mitjans abans d'estudiar Periodisme: «Va ser a Ràdio Avinyó, el meu poble, on feia un programa que es deia *La ràdio felicita*. Em van demanar de col·laborar-hi perquè, segons deien, els agradava com feia les lectures a missa. De 1994 a 1998 Casals estudia Periodisme. Mentrestant fa de corresponsal de *Regió7* al seu poble i, durant les pràctiques a Catalunya Ràdio, de corresponsal al Bages i, puntualment, de temes de trànsit. El 2001 entra com a redactora a *Regió7* i dos anys després, amb Jordi Morros com a director de TV Manresa, es converteix en presentadora i redactora d'informatius. S'hi està fins al 2014, en què retorna al diari, on s'incorpora a la secció comarcal del Bages i el Moianès.

Queralt Casals: «Abans em cridava l'atenció assistir a rodes de premsa en què els periodistes érem tot dones i a la taula, només homes»

Queralt Casals, periodista de 'Regió7'

Casals considera que «les dones hem de visibilitzar-nos més i accedir a més càrrecs». Reconeix que als mitjans hi ha poques dones ocupant càrrecs de responsabilitat, però no creu que sigui perquè existeixi cap impedient de tipus professional: «El problema tal vegada sigui la dificultat a l'hora de conciliar la vida laboral i la familiar». Per a Casals, es tracta d'un condicionant que afecta especialment les dones i, sobretot, les dones periodistes: «La nostra feina vol molta dedicació, moltes hores, caps de setmana... i si tens pares grans, ets mare, tot això es complica». Coincideix amb la resta de persones participants en aquest reportatge quan assegura que les periodistes mostren un interès especial envers temàtiques relacionades amb la vida de la gent corrent, sobretot gent gran i nens, i els seus problemes quotidians: «L'empatia és una qüestió molt personal, però en el cas de les dones, sigui pel que sigui, hi ha més capacitat de posar-se en la pell de qui tens davant». I conclou: «Encara que sembli al revés, les dones escoltem més".

La nit al dia

Si hi ha una cara que a hores d'ara ha entrat en totes les cases de Catalunya és la de Núria

Barcadit, la periodista manresana que des de l'any 1999 treballa a TV3, si bé ja hi col·laborava esporàdicament des que el 1993 va fer-hi les pràctiques de final de carrera. D'estudiant, fa col·laboracions a Cadena 13, Televisió de Manresa i *Regió7*. A TV3, s'estrena com a redactora a la secció de Societat i presenta el TN Nit i Cap de Setmana. Posteriorment, passarà al noticiari *Catalunya avui* i a *La nit al dia*, substituint Mònica Terribas. També treballa com a redactora al Telenotícies Cap de Setmana i a partir de l'any 2014 esdevé la responsable de la delegació de TV3 a Manresa per cobrir la informació de les comarques de la Catalunya Central.

Es pot dir que des que va entrar a TV3 sempre ha estat a la secció de Societat, que Bacardit defineix com a «matriarcat», pel predomini que hi ha de dones periodistes: «Probablement perquè les dones solem ser més sensibles als temes socials i tradicionalment ens hem dedicat més a tenir cura dels altres». Observa que «la sanitat, per exemple, és molt masculinitzada, però gràcies a les dones periodistes surten més a la llum qüestions pròpies de les dones, com l'endometriosi, una dolència ocultada fins fa quatre dies». Afirma que «d'allò que només passa als homes, se'n parla més». Per capgirar aquesta situació, segons Bacardit, «cal un canvi de xip, començant per les mateixes dones, ja que sovint som les primeres a invisibilitzar-nos i cal també desempallegar-nos dels micromasclismes assumits». I es pregunta: «Com pot ser que les periodistes estiguem més a la diana que els homes en els atacs i les vexacions a les xarxes? Cal ser-ne conscients i combatre-ho entre tots. Situacions com aquestes no fan més que accentuar la sensació d'impunitat».

Núria Bacardit: «La violència masclista anys enrere era considerada com un succés, i la dona, quan era notícia, apareixia sempre com un subjecte passiu»

Núria Bacardit, des de 1999 a TV3

Un altre dels elements que, en un mitjà com la televisió, sovint actua en detriment de la dona és la pressió de la imatge. Bacardit remarca que, a diferència dels homes, a una presentadora de televisió se li exigeix «que sigui jove i, en alguns mitjans, exuberant». I constata com «al món anglosaxó és normal veure-hi dones grans presentant telenotícies, cosa que no passa aquí, en què si apareix alguna dona gran és com a tertuliana i perquè és experta en la matèria de què es parla». La periodista lamenta que «sovint es valoren més els valors estètics que no pas els professionals Per a Bacardit, això és un peix que es mossega la cua: «La societat prefereix determinats estereotips perquè els mitjans li ofereixen determinats estereotips».

Pel que fa a l'organització interna del mitjà en què treballa, Bacardit confirma que els alts càrrecs directius són exercits quasi íntegrament per homes, si bé les dones predominen en els càrrecs intermedis. Quant als caps d'informatius, la majoria són homes. El mateix succeeix amb els

operadors de càmera i els realitzadors. A la redacció, en canvi, la situació és paritària. «És com si el poder no ens atragués, a les dones», comenta Bacardit. Tanmateix, tot seguit es qüestiona: «Però si ens atragués, podríem?». I aclareix: «Malgrat que s'han trencat molts sostres de vidre, no es donen prou oportunitats a les dones i a més a més hi ha la dificultat de la conciliació familiar». Amb tot, considera que «les dones no podem subestimar el poder que tenim com a periodistes».

Darrera fornada

Graduada en Periodisme l'any 2020 per la Universitat Autònoma, Laura Serrat forma part de l'equip de redacció de *Regió7* des que era estudiant. De primer com a col·laboradora eventual i fent substitucions a l'estiu. Ara com a redactora fixa a la secció de Societat, després d'haver passat per Cultura. També escriu a **El Pou de la gallina**. Les pràctiques va fer-les a la secció de Cultura de *La Vanguardia*. Diu que sempre li havia agradat «escoltar històries, conèixer gent nova i escriure» Aquesta és la raó per la qual va decantar-se per estudiar Periodisme, un grau en què actualment dominen les dones: «Al meu curs només una tercera part eren nois i la majoria, interessats bàsicament per temes d'esports». Comenta que el Grau de Comunicació cooperativa ara mateix és una alternativa al de Periodisme amb una forta demanda entre l'alumnat universitari. A Serrat l'esport li agrada més practicar-lo que parlar-ne. Li interessen més els reportatges de proximitat: «fer perfils, amb un punt emocional i també el periodisme cultural i literari». De fet, ara és a punt d'acabar el treball de final de màster de Periodisme literari, comunicació i humanitats de la UAB. Assegura que «les periodistes de la meva generació ens hem trobat el camí més encarrilat, però cal seguir avançant i sobretot no recular». Com a periodista jove, confessa que «de vegades la gent et mira amb una certa condescendència, tot i que, d'altra banda, precisament perquè ets dona i jove, les persones a qui entrevistes se t'obren més i t'expliquen més coses. Tal vegada és perquè els sembles més inofensiva i perquè les dones, quan entrevistem algú, més que preguntar tendim a conversar».

Laura Serrat: «Les periodistes de la meva generació ens hem trobat el camí fet, però cal seguir i sobretot no recular»

Laura Serrat, periodista de 'Regió7' i 'El Pou de la gallina'

Tot i reconèixer que «en la meva curta experiència no m'he trobat amb cap impediment pel fet de ser dona», Serrat és conscient que «si mai soc mare se'm farà difícil compaginar-ho tot, si no és que opto per una reducció de jornada, com fan algunes periodistes, o bé són les mateixes empreses les que estableixen un sistema de torns que afavoreixi la conciliació». Després de fer notar que «de vegades notes que et miren més com a dona que com a periodista i que s'atreveixen més a criticar-te que no pas a un home, i d'una manera més insolent», explica que les dones, en les entrevistes o les enquestes a peu de carrer, «són més reticents a opinar, i ja no diguem si a més els demanes de fer una fotografia». Sobre la qüestió dels càrrecs, Serrat, que no creu en les quotes, reivindica que «les dones hem de ser més presents i decisives en els òrgans de decisió, però a mi no m'agradaria ocupar un càrrec només pel fet de ser dona». I recalca: «Som les mateixes dones les primeres que ens hem de fer valdre».

El poder de les paraules en la lluita per la igualtat

Un dels aspectes en què els mitjans de comunicació i sobretot les periodistes poden contribuir a

combatre el masclisme social és en el camp del llenguatge no sexista. En aquest sentit, els llibres d'estil dels mitjans són sensibles a aquesta situació, per bé que, com puntualitza Bacardit, «caldria actualitzar-los més sovint i que, en l'àmbit de la ràdio i la televisió, tant s'apliqués als informatius com als programes d'entreteniment». Vilajosana diu que procura utilitzar un llenguatge inclusiu, «mirant d'utilitzar sempre que sigui possibles mots genèrics, englobadors, perquè desdoblar el gènere no és pràctic». Serrat és del mateix parer quan assegura: «El llenguatge periodístic cal que sigui àgil i fluid i, per tant, no podem enfarfegar-lo amb duplicitats de gènere». Casals troba que «el fet que les seccions de correcció en general siguin bàsicament femenines afavoreix l'assumpció del llenguatge de gènere». Indubtablement, com afegeix Vilajosana, «el llenguatge és una eina més per canviar el món i alliberar-lo de tants prejudicis». Un món en què les dones, periodistes o no, hi tenen encara molt a dir.

[despiece]

Maria Matilde Almendros a l'estudi de Ràdio Manresa EAJ51 (arxiu: Pere Brugués Almendros)

Maria Matilde Almendros, pionera

Una de les dones de ràdio que des de bon principi va aconseguir fer-se un nom com a primera locutora va ser Maria Matilde Almendros, de la qual enguany se celebra el centenari del naixement. Provinent de l'escena teatral, es va estrenar a Ràdio Manresa just després de la guerra. En traslladar-se a Barcelona, el 1943, es va incorporar primer a Ràdio Barcelona i després a Ràdio Nacional, on va començar fent teatre radiat i va acabar liderant un programa diari d'èxit durant més de deu anys, *De España para los españoles*. Després de la mort de Franco, es va convertir en una de les veus pioneres de la radiodifusió en català. En morir, el 1995, ja eren moltes

més les dones que feien ràdio, tot i continuar sent minoria. Amb tot, s'havia aconseguit un gran repte: que joves periodistes radiofòniques, a més de posar-hi la veu, guionitzessin i dirigissin els seus programes.[/despiece]

[despiece]**Manel Fontdevila, humorista gràfic i col·laborador d'elDiario.es, on fa l'acudit diari, i setmanalment al diari Ara.**

A la premsa no li han interessat mai gaire les dones ninotaires, i la majoria han preferit difondre directament les seves vinyetes i tires còmiques a través d'Instagram o publicar-les en format llibre. Algunes han tingut molt èxit i ara sí que ja les volen als diaris, però potser s'ha fet tard. La Moderna de Pueblo, per exemple, és una historietista de Reus, actualment instal·lada a Madrid, que viu molt millor penjant les seves tires a la xarxa que no pas publicant acudits seguint l'actualitat. Flavita Banana és a *El País*, però el seu treball prioritza la seva visió del món per damunt de l'agenda política. Més que no pas les notícies del dia, a les ninotaires d'avui els atreu més parlar de qüestions socials o relacionades amb el seu món, amb el feminisme i l'empoderament.

Venim d'una època en què els acudits eren fets per homes per a homes, que majoritàriament eren els lectors de la premsa. En el context de fa uns quants anys la cosa funcionava, i ara potser seria injust qualificar el Perich de masclista per determinats acudits o bromes de temps passats. Però això tampoc vol dir pas que tot el que va fer Perich (o qualsevol altre) sigui encara vàlid. L'humor envelleix malament. Entre una cosa i l'altra s'ha allunyat la dona de les vinyetes. Hem de fer un esforç per capgirar-ho. Al cap i a la fi, parlar de la dona pot ser complicat, però parlar dels catalans és impossible i prou que hi insistim.

Il·lustració: Manel Fontdevila

[/despiece]